

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Demonstrationes
Chronologico-Historico-Juridico-Canonicæ**

Callenberg, Caspar

Coloniae, 1734

§. Tertii Articulus Primus. Ostendit, quòd vox: Monasterium, Collegio
Canonissarum Freckenhorstensium, singulatim habitantium, omnibúsque
similibus, ex Etymologiâ suâ optimè & propriiðimè quadret; ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63192](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63192)

S. TERTII
ARTICULUS PRIMUS.

Ostendit, quòd vox: *Monasterium, Collegio Canonissarum Freckenhorstensis, singulatim habitantium, omnibusque similibus, ex Etymologia sua optimè & propriissimè quadret; nec minus impropriè & latius, ex locutione vulgari.*

ET si illubentissimè de nudo nomine in arenam descendam, tamen quia ad vocalem hanc pugnam Antagonistæ nostri primi Clasticum cecinèrè, etiam contra genium meum, ut magis Veritati, quàm Mori meo velificer, vel in onomastico hoc bello hostibus audacter congregiar; præprimis quia me docet Quintilianus *Libr. 5. c. ult. in fine*, etiam Jurisconsultis summum circa verborum proprietatem laborem esse; unde & Ulpianus, JCrorum Alpha, à diligenti verborum consideratione *ὄνομαστού*, id est indagator nominum, cognominatus est, Teste Athenæo *Libr. 14. de Ration. Sophist.* & cùm utrumquè Jus integros de verborum significatione propinet titulos, haud me aut dispudebit, aut distædebit, genuinæ, & primariæ significationi vocis *Monasterii*, inquirendæ parumper immoratum fuisse. Agite itaque Advocati Romani! edicite sultis, si Etymologi estis, & proprietatem vocis intelligitis, edicite, inquam, an ad origenariam & nativam *Monasterii* significationem requiratur *vita communis*, in uno refectorio, in uno dormitorio, in unâ officinâ, in uno clauastro? edicite, an rationi *Monasterii* repugnet *vita singularis*, in quâ *singulatim* estur, *singulatim* dormitur; *singulatim* laboratur, *singulatim* habitatur, *singulatim* universè vivitur? si quidem vos ita, ut scribitis, sentitis, navos toto aberratis cœlo; nam juxta Etymon Nominis *vita communis MONASTERIO* omninò contrariatur. E diverso *vita singularis & solitaria* (quam utique vivunt Canonistæ Seculares) prorsus ad significationem *Monasterii* & essentialiter desideratur; Nam *Monasterium* juxta Lexica omnia, græca & latina, *Solitudinem vitamque singularem & solitariam*; minimè autem *Communem* significat; derivatur enim (uti & *Monachus*, *Monasta*, *Monastria*) à vocabulo græco *Monos*, quod *unum*, vel *solum*, aut certè à vocabulo *Monas*, quod *unitatem*, vel *solitudinem* significat. Hinè doctè dicitur *Canone Placuit omnibus 1. caus. 16. q. 1. Placuit omnibus Residentibus in sanctâ Nycenâ Synodo, ut Monachorum conversatio, & vita secundum Etymologiam nominis ab omnibus discreper. Monachus enim græcè, latinè singularis dicitur.*

Q3

Unde

Nu. 305.
Quare Auctor in hanc de voce Monasterii pugna descendat.

Nu. 306.
demonstratur, quod vita communis Monasterio, si Etymologiam spectes, planè contrarietur, singularis verò conveniat.

Unde Monachum per omnia singulariter agere oportet. à pari Monasterion græcè, latinè locus vel congregatio, ubi singulariter vivitur. Et æquè eruditè Canone Placuit communi 8. caus. 16. q. 1. Monachus sedeat itaque SOLITARIUS &c. agnoscat nomen suum: Monos enim græcè, latinè est unus &c. à pari Monasterion à Monos, locus scilicet vel congregatio, ubi solitariè & singulariter vivitur. Unde Monasterium ex radice nominis vitam Communem omnino rejicit, & singularitatem abscisè requirit. Et ideo cùm in Collegio Freckenhorstenli singulariter, divisim, & solitariè, sicut & in reliquis omnibus Canonissarum Secularium Parthenonibus vivatur, propriissimè illud & secundùm veram Etymologiam Monasterium appellari poterit.

Nu. 307.
Cœnobia
& Monasteria, secundum Etymon nominis sibi opponuntur; nam hac solitudine & singularitatem vitæ, illa communitatem significant.
Nu. 308.
Primitus Monasteria non sunt dicta Cœnobia: postmodum ita abusive dicta sunt.
Nu. 309.
Collegia Sarabaitarum singulariter habitantium Monasteria vocata sunt. Quidni pariter Collegia modernarum Canonissarum?

Et verò si Etymologiam, & radicem Vocabulorum spectes, opposita sunt Monasterium, & Cœnobium; Cœnobium enim, græcè κοινόβιον, vita fortunarumque communitatem, teste Gellio L. 1. c. 9. de Pythagoricis, vel locum ubi communis vita ducitur, teste Petro Henrici in suo Dictionar. & Cœnobium propriissimè significat; κοινόν enim communis βίος vita, hinc Cœnobite, qui in commune vivunt. Petr. Henrici loc. cit. E diverso verò, ut advertit eruditè eruditissimus, & solertissimus Glossator Carolus du Fresne in suo Glossario vers. Monasteria dicuntur: & Monasteria dicuntur cella, in quibus unicus degit. & ita Cassianus collat. 8. cap. 6. S. Hieronymus in vita S. Paula. S. Athanasius in vita S. Antonii cap. S. Nilus narrat. 5. pag. 77. Isidorus L. 2. de offic. Ecclesiast. cap. 15. consonat L. Jubemus 37. de Episcop. & Clericis Ibi: Qui &c. solitariam vitam appetentes, quibuslibet sese Monasteriis &c. duxerint offerendos.

Hinc primitus MONASTERIA nequaquam Cœnobia dicta sunt, postmodum tamen usus, quem penes arbitrium est, & Jus, & norma loquendi, Cœnobia (contra tamen proprietatem significationis, contraque veram originationem abusive & per antiphrasin) Monasteria appellavit, & pro Synonymis quodammodo habuit. Id quod sagaciter advertit Cassianus Collat. 8. cap. 6. dicens: Licet à nonnullis soleant indifferenter Monasteria pro Cœnobiis appellari; tamen hoc interest: MONASTERIUM potest etiam UNIUS &c. habitatio nominari; CœnobiUM autem appellari non potest, nisi ubi plurimorum habitantium degit unita COMMUNIO. Dicuntur sanè Monasteria, in quibus Sarabaitarum Collegia morantur; sunt autem Sarabaita, qui (ut Cassianus cap. 7. explicat) ex eo, quod se à Cœnobiorum Congregationibus sequestrarent, ac SINGULATIM suas curarent necessitates, Egyptia lingua proprietate SARABAITÆ vocati sunt &c. Hi Cœnobiorum nullatenus expetunt disciplinam, nec Seniorum subjiciuntur arbitrio, aut eorum traditionibus instituti suas discunt vincere voluntates, constituent sibi cellulas, easque MONASTERIA nuncupantes (& quidem si Etymologiam spectes in sensu maximè stricto & proprio) suo in eis jure ac libertate consistunt. Compara Collegia Sarabaitarum singulariter viventium Collegiis CANONISSARUM

RUM singulariter viventium ; & dic sodes, an non æquè hæc, atque illa Collegia, & quidem in strictissimo, propriissimo, & maximè connaturali significato, MONASTERIA nuncupari queant?

Quid autem **verat** Bonifacium C. *Indemnitatibus*. §. *Supradicta*, strictè, & secundùm Etymologiam locutum, dum Collegia Canonissarum (quas singulariter vivere ex Cardinalis de Vitriaco Historiâ Occidentali cap. 13. & ex Can. *Pernitiosam* XVIII. q. 2. & aliunde sciebat, MONASTERIA appellasse ; licet in eodem Capite COENOBIA MONIALIUM, in sensu vulgari, abusivo, antiphrastico etiam nuncupârit Monasteria. Certè Papam inter hæc Monasteria distinxisse, ex ipso ejus loquendi modo patet, dum ait §. *penult. supradicta si quidem nendum in MONASTERIIS, in quibus sunt Moxiales viventes sub aliquâ de Religionibus approbatis ; scilicet communiter ; sed etiam in illis in quibus sunt Mulieres, quæ nec propriis renunciant ; sed vivunt ut in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares, scilicet singulariter.*

— Cœterùm non in omnibus Monasteriis communiter victum esse ; etiam colliges ex *Novell. 123. cap. 36. ibi : In omnibus autem Monasteriis, quæ Cœnobia dicuntur. Ubi Gothofredus ad marginem litt. F. Monasteriorum videntur quædam fuisse non κοινωβια. In quibus utique vita singularis obtinebat. Ut utamen hæc sint, Bonifacius CANONISSARUM SECULARIUM COLLEGIA, non Cœnobia, sed Monasteria indigitavit ; hinc cum Monasterium ex Etymologiâ, propriè & strictè loquendo, vitam solitariam, & singularem significet ; nimis incitè, & indoctè procedunt, qui Collegio Freckenhorsteni, omnibusque aliis ex eo nomen *Monasterii* detractum eunt, quod illic singulariter vivatur. Sanè si illic communiter viveretur, doctiore, & speciosiore titulo *Monasteriorum* nomina talibus Collegiis divellerentur.*

Unde liquet, quàm rectè, quàm propriè, & quàm subtiliter omnia Canonissarum singulariter viventium Collegia Bonifacius *Monasteria*, si voluerit, vocare potuerit : cujus exemplo, & nos Collegium Freckenhorsteniè aliâque *Monasteria* rectè compellabimus. Nam sanè verba in propriâ significatione, nisi quid obstat, accipere licet ; imò oportet. *L. 1. §. Is qui navem 19. ff. de Exercitor. act. L. 3. §. Hac : verba ubi Bartol. ff. de Negot. Hartmann. p. 2. L. 2. q. 26. n. 17.*

Confirmatur : dudum ante Bonifacium, Innocentius III. Collegia *Canonissarum Secularium* (qui utique singulariter habitabant ; & post abjectam vitam communem à vitâ singulari Seculares vocati sunt. num. 25.) MONASTERIA appellavit : C. inter §. de Religios. Domib. ibi : De MONASTERIIS quoque Græcorum in SECULARES CANONICOS convertendis F. T. respond. quod quamdiu *Monasteria per Regulares remanere potuerint ordinata, non sunt ad Saculares Clericos transferenda. Sed si Regulares defuerint, propter eorum defectum, IN*

Nu. 310.
Fortè Bonifacius VII.
in Sensu

Etymologico Monasteria Canonissarum. ubi sive Monasteria Monialium nuncupavit.

Nu. 311.
Certè Bonifacius inter hanc

illarum Monasteria distinguit.

Nu. 312.
Monasteria sine vitâ communi ex Jure Civili probantur.

Nu. 313.
Indoctè nomen Monasterii Collegiis Canonissarum detrahitur.

Nu. 314.
Verba in propria significatione accipienda.

Nu. 315.
Nisi quid obstat.

Nu. 316.
Ante Bonifacium & Canonice

EIS

rum singu-
latim ha-
bitantium
Collegia,
Monaste-
ria sunt
dicta.

Nu. 317.

Collegia
Canonicor-
um Secu-
larium, se-
orsim habi-
tantium in
Corpore

Juris usque
adeo MO-
nasteria
appellan-
tur.

Nu. 318.

Innocen-
tius III.

Collegia
Canonicor-
um singu-
latim ha-
bitantium
appellavit,
& Bonifa-
cius VIII.
Collegia
Canonissa-
rum ita
nuncupa-
vit.

Nu. 319

Sintne au-
tem hac

Collegia in
sensu pro-
prio, an in
vulgari
Monasteria
appellata,
parum re-
fert.

EIS (scilicet *MONASTERIIS*) *Seculares CLERICI poterunt ordinari.* Si autem *Seculares*, hoc est, separatim habitantes *Canonici*, seu *Clerici* nihilominus in *Monasteriis* ordinari, seu vivere dicantur ab *Innocentio III.* quâ veri specie negari potest, *Bonifacium* rectè vocâsse *Monasteria*, *Collegia* ista, in quibus illo tempore *Canonissæ* seorsim habitabant, ut ostensum à num. 310.

Si autem *Innocentio III.* *Canonicorum* separatim habitantium, & *Bonifacio VIII.* *Canonissarum* separatim habitantium *Collegia* *Monasteria* appellanda visâ fuerint; quâ fronte criminabuntur *Advocati Romani*, si *Pontificibus* *Authoribus*, & nos *Collegium Freckenhorstense Canonissarum* disjunctim habitantium *Monasterium* appellemus?

An autem *Innocentius III.* & *Bonifacius VIII.* geminis istis locis citatis, *Ety-
mologiam*, & sermonis proprietatem (quod poterant) subtiliter respexerint; haud
definio. Sufficit mihi, quod illi, quoquo demum in sensu *COLLEGIA CA-
NONICORUM*, & *CANONICARUM SECULARIUM*, adèoque vitam
singularem more *Freckenhorstensi* viventium, *Monasteria* appellaverint; ut
eorum *Exemplo*, & nos tutò *Collegium Freckenhorstense*, & cœtera omnia *Ca-
nonissarum Secularium*, ubique singulatim habitantium, *Monasterium* cogno-
minare possimus.

At dices fortè; nec *Innocentium III.* nec *Bonifacium VIII.* dictis locis videri ad
illam subtilitatem, vel verborum *Proprietatem* respexisse: quia *plerumque dum
proprietas verborum attenditur, sensus veritatis amittitur. C. propterea. 9. de
verb. signif. & subtilitas reprobatur. Cap. dilecti 6. de judic.* Respondeo primò:
Non aliter à significatione (scilicet propria) *Verborum recedi oportet, quàm cum
manifestum est, aliud sensisse loquentem L. Non aliter 69. ff. de legatis III.* ubi
Gothofredus litt. *C. Judex &c. recurrit ad primam significationem verborum,*
quod si plures sint, propriam interpretationem sequitur. Et oportet per omnem
viam, *SUBTILITATEM*, simûlque *Pietatem transire. Novell. 89. c. 12.*
*§. ult. R. 2dò: Transeat: utrumque Papam, utroque loco non propriè, &
etymologicè; sed impropiè, abusivè, & vulgariter locutum.*

Nam si taliter locuti sint de *Canonicorum*, & *Canonissarum* singulatim
habitantium *Collegiis*; eâque in tali sensu *Monasteria* cognominârunt; in eodem
prorsus sensu *Freckenhorstense Canonissarum* singulatim habitantium *Colle-
gium*, nos *Monasterium* quidni vocabimus?

Et verò, si prædicti *Pontifices* citatis locis *MONASTERIA*, pro *COENOBIIIS*
acceperunt; tantò faciliùs concesserim eos abusivè, impropiè, & vulgariter
locutos; quod homines *plerûmque abusivè loquantur; neque propriis nominibus,
& vocabulis semper utantur, ut ait L. Non aliter. 69. in fin. ff. de Legat. III.*

Quòdque tam *Jus Canonicum* quàm *Civile* se *vulgari, & communi locutioni*
accommodet: Uti de *Canonico* quidem constat ex *Clem. Attendentes 2. de Statu*

Monach.

Monach. ibi : Illas quoque Mulieres, quae vulgò dicuntur Canonicae Seculares, & ex cap. 1. de Religios. Domib. in 6. ibi : De quibusdam Mulieribus, Beguinabus vulgariter nuncupatis. & ex cap. 1. de haeret. in 6. ibi : Circa custodiam carcerum haereticorum, qui muri, in quibusdam partibus vulgariter nuncupantur, & ex cap. 1. §. Si Pignoration. in pr. de injur. in 6. ibi : Pignorationes, quas vulgaris e locutio repress alias nominat. Ubi Joan. Andr. notat, quod vulgaris locutio est attendenda, seu consideranda, & dicitur praeferenda proprio significato. Et DICITUR VULGARIS LOCUTIO ISTUD, quod dicitur à plebe & populo. Et ibidem *V. Elocutio* : intelligas quorundam locorum : & nota considerandum, quomodò vulgus loquatur. Et rectè ait Baldus in Extrav. de Pace constantia: Omnem intellectum esse extraneum, qui non sonat in aure vulgi; hinc prudenter Cicero in Oratore. usum, ait, loquendi populo concessi, scientiam mihi reservavi. Quidni? vulgaris enim appellatio pro lege habetur. Gonzal. Gloss. 1 r. n. 69. Et ob communem usum loquendi à propria significatione receditur. Rosener. in Thesaur. L. 19. c. 10. n. 20. in fin. De Jure autem Civili idem liquet, ex L. Si Chorus 79. §. 1. ff. de legat. III. ibi : & audisse se Rusticos senes ita dicentes : Pecuniam sine peculio rem fragilem esse : peculium appellantes, quod Praesidii causâ seponeretur. Ubi vides Senum Rusticorum sententiae stari in eo, quid peculium significet : & ex L. ut Alfenus 87. ff. de V. S. ibi : Ut Alfenus ait : Urbs est Roma, quae Muro cingeretur. Roma est etiam, quae in continenti aedificia essent; nam Romam non muro tenus existimari. Ex Consuetudine quotidianâ posse intelligi; & cum dicamus Romam nos ire etiamsi extra Urbem habitaremus. Ubi iterum vides vulgari locutioni deferri. Idem plenè elucescit ex L. Librorum § 2. §. Quid tamen 4. ubi Bartol. ff. de Legat. III. L. Labeo. 7. de Supellectil. legat. L. Cum de Lanionis. 18. §. Asinam. 2. ff. de fund. instruct. L. 1. in princ. V. Circum colentium. ff. de Fluminib.

Hinc ultrò concedi potest, Summos Pontifices, dum Collegia Canoniorum & Canoniarum Secularium, hoc est singularem vitam viventium, MONASTERIA, seu COENOBIA appellârunt, in sensu vulgari locutos; nam certum est, quod talia Collegia vulgò Monasteria sint appellata, hodièque appellantur cum à vulgo, tum à Doctis vulgum secutis. NOMEN MONASTERII (audite Archi-Diaconum Officiale, & Vicarium Generalem Antverpiensem, hominem omnino practicum Franciscum Zypæum L. 3. Consult. Canoniar. de Regular. Consultat. 17. ubi ex professo de Canonicibus Secularibus discurret, num. 12. loquentem) NOMEN MONASTERII, inquit, etsi principali significatione indicet locum Regularem; tamen USUS etiam ad SECULARIA COLLEGIA transtulit tam FEMININI SEXUS, UT MUNSTERBILSEN, quàm ad CATHEDRALES VIRORUM, ut MONASTERIENSE, & ULTRAJECTINUM, atque ALIBI : eò fortè, quod POPULUS, penes quem est usus vocabulorum, vulgò non adverteret differentiam,

R

Nu. 320.
Permitti potest hujusmodi Collegia, in sensu vulgari dicta Monasteria.

Nu. 321.
Quia passim in sensu vulgari loquuntur homines.

Nu. 322.
Etiam ita loquitur tam Jus Canonicum, quàm Civile.

Nu. 323.
Vulgari Locutio attenditur.

Nu. 324.
Ujus nomen Monasterii etiam ad Secularia Collegia, & ad Cathedralis Ecclesias transtulit. Sic Collegiata Ecclesia S. Amoris Monasterium Belisense inter dicitur.

inter Regulares & Canonicas Domus, quas viderent symbolizare in Divinis Officiis peragendis.

Ex quo pulcherrimo Doctissimi, & Expertissimi Prælati Testimonio sequitur primò : MONASTERII vocabulum ex usu convenire SECULARIBUS COLLEGIIS tam Feminini Sexûs, quàm Ecclesiis Cathedralibus Virorum, ut Ecclesiæ Cathedrali Monasteriensi, & Ultrajectinæ, aliisque. Quis autem, si unquam Monasterii, vel Ultrajecti fuerit, non vidit suismet oculis istiatas Canonicos singulatim extra communitatem habitare, & vivere? quis, si unquam Collegium Secularium Canonissarum v. g. Essendiæ, Eltenæ, Heritiæ, Novesii, Thoræ, Monasterio - Belisiæ, Nivellis, Montibus, aut alibi offenderit; non vidit Canonicas istic singulatim habitare, & vivere? certè Nemo Germanus, tam effrons erit, ut contra ocularem Experientiam Canonissas Seculares, quas suòpote visu aspicit extra communitatem singulatim vivere, quas scit à singulari vitâ *Secularium* cognomen mutuatas; v. g. Münster - Belisiæ, & alibi separatim vivere abneget, idque Germanis persuadere audeat. Ausi id tamen sunt Advocati Romani eadem sanè prudentiâ, & verecundiâ, quâ equidem uterer, si illis contrà persuadere non erubescerem, Romam non esse in Italiâ, & Romæ nec Pontificem, nec Rotam existere; sanè quàm evidens est Romam esse in Italiâ, & Romæ Papam, Rotamque existere; tam pariter evidens est, Seculares Canonissas per Germaniam, Belgium, & Lotharingiam sparsas, nominatim in Collegio Monasterio - Belisiensi, singulatim victitare; vide ad calcem Operis litt. B Et jam temporibus Bonifacii VIII. eodem ritu victitasse, vid. num. 3. alibi que. Pudeat itaque, pudeat medullitus omnes illos, qui tam pretiosam, tam diuturnam Litem adeo manifesto errori, dicam, an mendacio inædificârunt; quo sine ullo Autore contra unanimem DD. Sententiam, mordicùs defendere non erubuerunt, Collegia Secularium Canonissarum, singulatim (ut omnes omnino habitant, & dia ante tempora Bonifacii habitârunt) habitantium non spectare ad *C. Indemnitatibus. § penult. sed ubi semel verecundia limites transgressus fueris; naviter oportet esse impudentem.* Ait Cicero.

Sequitur secundò, ex verbis illis *NOMEN MONASTERII &c. USUS etiam ad SECULARIA COLLEGIA transfudit tam Feminini Sexûs, ut Münster - Bilsen &c.* non esse Collegium Monasterio - Belisiense, Collegium Regulare (ut ineptè cum Advocatis Romanis somniat Extensor Decisionis Rotalis in Monasteriensi. Abbatissatûs Lunæ 4. Febr. 1732.) sed esse indisputabiliter, & evidenter Collegium *Seculare*; quia sub Collegiis Secularibus tanquam exemplum Regulæ à Zypæo ponitur: ibi ad Collegia *Secularia transfudit, tam Feminini Sexûs, ut Münsterbilsen*; vi quorum verborum liquet, Monasterium - Belisiense esse Collegium *Seculare Feminini Sexûs*. Ut etiam ad plenam evidentiam à nobis demonstratur à num. 65. & in fine operis litt. B.

Unde

Nu. 325.
Monasterium Belisiense vulgò Münsterbilsen Regulare non Regulare Collegium.

Unde cum S. Congregatio, Teste Rotâ in *Leodiensi Abbatissatûs post Tamburinium Decision.* 17. n. 2. declarârit, Electionem Elsiæ in Collegio Munsterbilsensi ex eo capite esse nullam; quod Elsiæ non esset legitimæ ætatis, scilicet 30. annorum; cûmque Collegium Monasterio-Belisiensi, ut aqua aquæ, in singulari vitâ, in mixtura Virorum sit Freckenhorstensi simillimum; declaratio illa S. Congregationis (quæ vim legis habet, ut patet ex num. 63. Et in super docet Cardinalis de Luca in *Relat. Romanæ Curie Forensis Disc.* 32. n. 67.) totam hanc *Freckenhorstensem*, ut *Munsterbilsensem* Controversiam clarissimè terminat. Ineptiæ sunt, quas contra hanc Decisionem Rotalem & Declarationem S. Congregationis ex Scriptis Adversariorum Extensor Decisionis Rotalis in *Monasteriensi Abbatissatûs Lunæ* 4. Febr. 1732. num. 11. adducit: *recognitum fuit*; ait Extensor de Decisione Rotali Electionem Munster-Bilsensem tangente: *Istam loqui de vero, & formali Monasterio: ut legitur in principio Decisionis: in concursu duarum Electionum, factarum de Magdalena Elsiæ, & Magdalena Bulandra in Abbatissam Monasterii S. Amoris.* Sed itane verò, ex eo, quod dicatur *Monasterium S. Amoris*; *recognoscitur esse verum, & formale Monasterium?*

An ex eo quod Asinus dicatur animal, recognoscitur, quod sit animal rationale? aut potius an ex eo, quod stella aliqua dicatur canis; recognoscitur, quod sit verus & formalis canis? an ex eo quod Metropolis Westphaliæ dicatur *Monasterium* Metropolis recognoscitur esse verum & formale Monasterium? Quis hæc audiens non rideat? an ex eo, quod Oppidum in Eiffliâ vocetur, *Monasterium-Eiffliæ*; recognoscitur Urbs illa esse *verum & formale Monasterium*? quis recognitorem hujusmodi non aut Idiotam, aut vocabit Nugonem? an ex eo, quod Regalis & Collegiata Secularium Canonicorum apud Aquisgranenses B. M. Virginis Ecclesia, quod Collegiata S. Chrysanthi & Darix apud Eiffliacos, quod Collegiata similium Canonicorum apud Munster-Meinfeldenses, *Monasteria*, hodièque, & quodammodo *Antonomasticè* ab omnibus [vulgò *Münster*] appellentur, hæ Collegiata Secularium Canonicorum Ecclesiæ *vera, & formalia* esse Monasteria recognoscuntur? certè recognitio hæc Germanis crassa ignorantia videbitur.

An denique ex eo, quod Canonissarum Secularium singulatim habitantium duo præstantissima Collegia *Ober-Münster / & Nieder-Münster* apud Ratisbonenses; quod Canonissarum Secularium singulatim habitantium præstantissimum Collegium, *Srawen-Münster* apud Tigurinos; quod Canonissarum Secularium singulatim habitantium Insigne Collegium S. Frengandi apud Namurcenses in hanc usque horam *antonomasticè* apud Doctos, & Indoctos *Monasteria*, vulgò *Münster* constanter & invariabiliter nominentur, Extensor Romanus concludit, illa esse *vera & formalia*, scilicet *Regularia, & Religiosa* (ut verba illa loc. cit. Extensor intelligit) *Monasteria?*

Nu. 326.
Refutatur
Solidè, &
acriter Ex-
tensor Ro-
talis, qui
ex eo, quod
Collegium
S. Amoris,
vulgò vo-
cesur Mo-
nasterium;
colligit il-
lud esse Re-
gulare, &
itricè di-
ctum Mo-
nasterium,
seu Cæno-
bium.
Nu. 327.
Monasteriū
vocantur
Metropolis
Westphaliæ,
& Urbs
Eiffliæ. Col-
legiata Ec-

clesia S.
Chrysanthi
& Daria
Collegiata
Aquisgra-
nensis, Col-
legiata
Münster-
Mainfel-
densis; Col-
legium
Obero
Münster /
& Nider
Münster
Ratisbona;
Collegium
Graw-
Münster /
apud Tigu-
rinos; Col-
legium S.
Fregandi
apud Na-
murcenses.

Nu. 328.
Tamburi-
nius omnia
Secularium
Canonissarum Colle-
gia, Mona-
stera ap-
pellat.

Nu. 329.
Ira & Va-
nespenus
illa cogno-
minat.

Certè si ita ineptè, & falsò concludat, totà explodetur Germaniâ, diciturque in rebus, & moribus Germanicis tam peregrinus & ignarus, quam qui maximè. Jam verò tam turpis error est, Collegium Secularium Canonissarum Munsterbilsense; ex eo, quod vulgò *Monasterium* appelletur, habere pro *vero* & *formali* (hoc est *Regulari*, vel *Religioso*) Monasterio; quam ridicula aberratio foret, si quis Metropòlin Westphaliæ, Oppidum Eissliæ, Collegiatam Secularium Canoniorum Ecclesiam Aquisgranensem, Collegiatam Secularium Canoniorum Ecclesiam Munster-Mainfeldensem, Perillustre Collegium Canonissarum Secularium Tigrinum, Perillustre Collegium Canonissarum Secularium Namurcense S. Fregandi, Perillustria duo Canonissarum Collegia Ratisbonensia, *Monasteria vera*, & *formalia*, sive *Regularia* ideo appellaret, quod vulgariter *Monasteria*, seu *Münster* hæc omnia nuncupentur.

Profectò, si prædictus Extensor alios præter adversæ partis Advocatos (quos cæcè sequitur) legisset Autores; si ipsam propriis oculis inspexisset Decisionem Rotalem in Leodiensi Abbatissatùs Mercurii 9. Martii 1594. (quam perperam, & corruptè, omninòque infideliter citat) certè in tam palpabilem non incidisset errorem, ut contra manifestam experientiam, contra veritatem lippis & tonforibus notam Collegium Munsterbilsense verum, & formale, hoc est Religiosum, seu Regulare Monasterium buccinaret ex eo fundamento, quod adhuc vulgò Monasterium S. Amoris, seu Munsterbilsen vocetur. Si legisset propriis oculis Ascanium Tamburinium de Jur. Abbatiss. disp. 7. quæst. 4. n. 1. & 2. vidisset omnia omnino Canonissarum Secularium Collegia dici Monasteria, ibi: *Sciendum quod sint quedam Mulieres, quæ &c. vulgò dicuntur Canonisse Seculares, quæ degunt in Germaniâ, Flandria, & Lotharingia &c. Quæ Canonisse, quamdiu Moniales sunt (hoc est in Monasterio sunt) Maritos non habent; sed possunt è Monasterio exire, & Maritos ducere. An Extensor, Monasteria talia, ex quibus Moniales, scilicet Canonisse possunt exire, & Maritos ducere, vera & formalia, hoc est Religiosa & Regularia Monasteria appellare non erubescit? Idem Ascan. Tamburin. loc. c. Disp. 17. quæst. 3. n. 8. Bis Secularia Canonissarum Collegia universim Monasteria vocitat: ibi: *Difficultas &c. oritur de Monasteriis mixtis ex utroque Sexu compositis &c. in casu, quod reperirentur in Diocesi- bus, præsertim Leodiensi (in quâ situm est Collegium Münsterbilsen) & Namurcensi, aliisque Partibus Germaniæ &c. quari potest, an Monasteria, seu Collegia prædicta Virorum, ac Mulierum sint subiecta Jurisdictioni, ac visitationi Episcoporum, nec ne? Respondeo quod ordinarii habebunt Jurisdictionem erga Mulieres, Canonissas nuncupatas.**

Si legisset propriis oculis Zegerum Vanespen. J. E. V. part. 1. tit. 33. cap. 2. (quem locum Advocati partis adversæ infidelissimè, & fraudulenter omissis, quæ ad rem faciunt, citant, ut docui num. 76.) didicisset omnia Secularium Canonissarum,

nonissarum, hoc est singulatim habitantium Collegia, Monasteria dici. Ibi: *De his Canonicis Secularibus, seu NB. vitam singularem agentibus agitur in c. 42. §. penult. de Electione in 6. cujus Author est Bonifacius VIII. qui sedit &c. declaratque formam prescriptam in Electione Abbatissarum, & Praefectarum Monialium etiam servandam in illis Monasteriis, ubi sunt juxta quarundam Provinciarum consuetudinem Mulieres &c.* Dediticis & duplicem gravissimum, quem Extensor errat errorem, dum somniat ex nudo vocabulo Monasterii bene inferri ad *Monasterium verum, & formale*; dumque inerudite hallucinatur, Collegia Canonissarum singulatim habitantium non dici Monasteria, cum tamen omnes Seculares Canonissae singulatim habitent, & à vitâ singulari Nomen Secularium sint mutuata.

Imò, si extensor vel propriis oculis ipsum paragraphum *supradicta*, ex Capite Indemnitatibus, de Electione in 6. mediatè perlegisset; in illo pervidisset; non omnia *Monasteria esse vera & formalia*, seu Religiosa vel Regularia; sed esse aliqua laxius, & latius dicta Monasteria; eaque *Secularia Canonissarum Secularium*; cum sphis *supradicta*, ita loquatur: *Supradicta siquidem, nedum in Monasteriis, in quibus sunt Moniales viventes, sub aliquâ de Religionibus approbatis [hoc est in Monasteriis Regularibus vel Religiosis, usque veris, & formalibus] sed etiam in illis, ubi sunt juxta quarundam Provinciarum consuetudinem Mulieres (Canonicae Seculares dictae) qua &c. vivunt, ut in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares, adeoque in Monasteriis Secularibus.* Si hæc propriis oculis mediatè legisset Extensor, si vel primis Dialecticæ sit imbutus principiis, ita secum argumentatus fuisset: *Monasterium, ut patet ex C. Indemnitatibus. §. Supradicta*, vocabulum est commune *Monasteriis veris, seu formalibus, seu Regularibus, vel Religiosis*; & pariter *Monasteriis Secularibus, latius & improprie dictis Canonissarum Secularium*. At at! Ergo ex eo, quod Collegium Munsterbillsense vocetur *Monasterium Regulare, seu formale*; sicut cum vocabulum animal commune sit homini, & asino; malè argumentor, quod homo ideo sit asinus; quia est animal. Hinc si Extensor, vel sphis *supradicta*, periculatè perlegisset; nunquam ad illam delapsus esset illationem, quâ inulit, Collegium Belitense, esse *Monasterium verum & formale*; quod in Decisione Rotali *Leodiensi Abbatissarum cur.* illud Collegium, vocaretur nudè *Monasterium S. Amoris*.

Et verò, si fuisset, non verò Advocatorum contrariorum oculis Extensor præactus, vel ipsam Decisionem Rotalem *in Leodiensi Abbatissarum cur.* à capite ad calcem evolvisset; poterat, & debet inde evidenter colligere, quod *Monasterium S. Amoris non esset verum & formale, seu Regulare, Religiosumve*; sed solum *Seculare Secularium Canonissarum*, latiusque dictum *Monasterium*; nam cum illa Rotalis Decisio

Nu. 330.
Turpis error Extensoris Rotalis ex ipso Capite Indemnitatibus refellitur.

Nu. 331.
Monasterium S. Amoris non esse Regulare evidenter colligitur ex Decisione Rotali edita

quia illic
requiritur
sunt cano-
nicum 30. &
non 40.
anni.

Nu. 332
Tridentin.
Concilium
in Regulari
Abbatissâ
requirit
etatem 40.
annorum.

edita sit Anno 1594. 9. Martii, diu scilicet post Tridentinum, & illâ nulla declaretur Electio Elsiæ; præcisè, quòd annum ætatis trigesimum non explèsser; ibi n. 2. & tantò magis, quòd juxta resolutionem aliàs per Illustrissimos Dominos Sacri Concilii Interpretes in hac causâ factam, quantum ad Electionem Elsiæ, illa non potest sustineri, cum &c. constet, illam non fuisse NB. *ÆTATIS LEGITIMÆ*, 30. annorum, qua ex Dispositione d. Cap. Indemnitatibus &c. non obstante quâcunque consuetudine est necessaria in Abbatissâ: sequitur inde evidentè, quòd illa egerit non de vero & formali, seu Regulari professorum Monialium Monasterio, sed de Seculari Canonissarum Secularium Monasterio. juxta C. Indemnitatibus §. supradicta; nam si egisset de Monasterio Regulari professorum Monialium, evidens est, quòd Abbatissæ in tali Monasterio Ætas post Trident. legitima non sint triginta, sed quadraginta anni. Trident. sess. 25. cap. 7. de Regular. Ibi: *Abbatissa &c. eligatur, non minor annis quadraginta.* Ergo cum dicta Decisio Rotalis pro legitimâ ætate tantùm requisiverit triginta, & non quadraginta annos, luce meridiana clarius est, quòd dicta Rotalis Decisio MONASTERIUM Belisense non pro vero, formali, Regulari Professorum Monialium Monasterio, sed pro Seculari (ut reverâ est) Secularium Canonissarum Monasterio seu Collegio habuerit.

Nec obstat primò, quòd Extensor toties laudatus num. 11. dicat, Rotam in Leodiensi Abbatissatùs loqui de Abbatissâ, qua erat actu professa, & cui proinde ad amissim congruebat censura prædicti textus in C. Indemnitatibus, dum in eadem Decisione pro fundamento nullitatis Electionis, ex defectu ætatis præcisè allegabatur idem textus in C. Indemnitatibus, non quidem in §. Supradicta, ubi res est de istis Canonissis, sed IN PRINCIPIO, ubi fit mentio de Abbatissis professis.

Nu. 333.
Extensoris
Rotalis
fraus vel
negligentia
detegitur.

Nam respondeo, quòd Extensor huc aut summam imposturam, aut supinam commiserit negligentiam. Vel enim suismet ille oculis prædictam Decisionem Rotalem super Electione Munsterbilsensis Abbatissæ legit, vel non? si legerit, imponit Orbi; testor enim totum Orbem, & provocho ad lectionem ipsius Decisionis, quæ nullatenus citat Cap. Indemnitatibus NB. in principio, ut fingit Extensor, sed ita citat: cum constet illam non fuisse Ætatis legitima 30. annorum, qua ex dispositione d. Cap. Indemnitatibus &c. non obstante quâcunque consuetudine est necessaria in Abbatissâ. Ubi vides simpliciter citari C. Indemnitatibus; non autem cum addito: in principio. Ergo Extensor, si suo prope oculo prædictam Decisionem evolvit, inexcusabiliter toti Orbi imposuit. Sin autem Extensor nequidem inspexit toties in duodecennali lite ab Advocatis Winckelhausicis objectam Decisionem Rotalem cum allegatione, quòd illa Decisio ob insertam Declarationem S. Congregationis præsentem litem liquidissimè decidat & terminet; si, inquam, hanc tanti momenti Decisionem nequidem inspexit, supinæ reus est negligentia & intolerabilis socordia.

Finge

Finge tamen additum esse ; in principio. Quid tum porro ? Evidens est, quod quæ C. *Indemnitatibus* in principio disposita sunt, extendant se ad Canonissas Se- culares : ibi *Supradicta* (hoc est, quæ in principio Capituli *Indemnitatibus* dicta sunt) siquidem nedum in *Monasteriis*, in quibus sunt *Moniales* viventes sub ali- quâ de *Religionibus* approbatis, sed etiam in illis, ubi sunt juxta quarundam *Pro- vinciarum* consuetudinem *Mulieres*, quæ nec propriis renunciant &c. sed vivunt ut in *Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares*, volumus per omnia observari. Ergo evidens est, quod *supradicta*, sive *Caput Indemnitatibus* in principio etiam se ex- tendat ad Canonissas *Seculares*.

Evidens porro est, quod si *Rotalis Decisio* prædicta de *Electioe Munsterbil- bilsensi* citaret *Caput Indemnitatibus* NB. in principio, cum pro legitimâ ætate *Ab- batissæ* tantum requiratur *triginta annos*, absolute intelligi deberet de *Canonissis Se- cularibus*; quæ sub *prisci Juris* dispositione relictae sunt, non autem de *Moniali- bus* professis, quarum *Abbatissa* necessariò debet esse *quadraginta*, & non tan- tum *triginta annorum*. Trident. *sess. 25. cap. 17. de Regularib.* Deinde si *Electio* *Munsterbilsensis* fuisset in *Monasterio* professorum *Monialium*, examinari oportu- fuisset primò, an octo annis post expressam *Professionem* laudabiliter vixerit *Electa* juxta *Præscriptum Trident. sess. 25. cap. 7. de Regularibus*. An *Electa* sit per *Vota secreta*, quod in *Abbatissis Regularibus* requiritur à *Trident. sess. 25. cap. 6.* An *Electio* conclusa, non per *Majoritatem* votorum, sed per *duas tertias*, quod in *Electioe Monialium* exigunt plures *Declarationes S. Congregationis*, si credimus *Cardinali de Luca* in *Annot. S. C. T. disc. 37. n. 11.*

Quæ omnia cum *Rota* in toties cit. *Leodiensi Abbatissatus* circa *Electioem El- fia* nequaquam sub *examen* vocarit; evidentissima signa sunt, actum esse de *Abbatissâ*, non *Professarium Monialium*, sed *Secularium Canonissarum*. Et posi- tivum dat d. *Decisio Rotalis* in *Leodiensi Abbatissatus* signum, quod illic agatur de *Abbatissâ Secularium Canonissarum*; dum illic n. 7. & 8. ait: *Quod procedit etiam in Electioe Abbatissæ, quæ faciendâ est à Mulieribus simul cum Masculis, ut tradit Joan. Andr. in d. cap. Indemnitatibus sub num. 3. vers. Can. Et Geminianus in 5. Supradict. n. 4. qui dicunt prædictum Textum habere etiam locum, quando Canonici Seculares adsunt simul cum Mulieribus.* An non hæc verba apertissime insinuant agi de *Abbatissâ Secularium Canonissarum* simul, & *Secularium Cano- nicorum*? An non citati *Joannes Andreae* & *Geminianus* allegatis locis manifestè agunt de *Canonissis Secularibus*, minimè autem de *Monialibus* professis? An non evidens est, quod *Canonici Seculares* soleant in *Electioe* concurrere cum *Canoni- cissis Secularibus*, non autem cum *Monialibus* professis? An non evidens est, quod *modus ille loquendi*: *Quando Canonici Seculares adsunt simul cum Mulie- ribus, per Mulieres* intelligat *Canonissas Seculares*? Evidentissimum id est ex *Jure*, quod *Canonissas Seculares*, quia non approbatæ sunt, vili *Mulierum* vo- cabulo

Nu. 334.
Si Rota in
Leodiensi
Abbatissâ
cit. al-
legasset C.
Indemnit.
NB. in
princi-
pio, nil id
in varet.

Nu. 335.
Quia ni-
hilominus
de Seculari
Abbatissâ
id intelli-
gendum
est.

Nu. 336.
Ob tripli-
cem, qua
adducitur
rationem.

Nu. 337.
Adde, quod
d. Decisio
Rotalis in-
sinuet se
agere de
Abbatissâ
Canonissar.
Secularium
propter
verba:
Quando
Canonici
Seculares
adsunt si-
mul cum
Mulieri-
bus.

Nu. 338. *Canonica Seculares abjecte Mulieres vocantur.* cabulo compellare solet : & sic compellat *Can. Pernitiosam XVIII. q. 2. Ibi: Consuetudinem quarundam Mulierum : Sic C. Indemnitatibus §. Supradicta de Elect. in 6. Ibi : Supradicta quidem nedum in Monasteriis , in quibus sunt Moniales , sed etiam in illis , ubi sunt juxta quarundam Provinciarum consuetudinem Mulieres &c. Et Clem. Attendentes 2. de statu Monach. Ibi : Illas quoque Mulieres , quae vulgò dicuntur Canonica Seculares. Adde Cardinalem Jacobum de Vitriaco in Historiâ Occidentali cap. 13. Ibi : In quibusdam Teutonicorum & Alemannorum Provinciis sunt Mulieres , quas Canonicas Seculares seu Domicellas appellant.*

Nu. 339. *Aliud indicium, cur Rota in d. Leodiensi egerit de Abbatissa seculari.* Porro Decisio illa Rotalis cit. in *Leodien. Abbatissatus* etiam n. i. sat clarè insinuat , non de Electione Abbatissae pro Monialibus , sed pro Canonissis Secularibus illic agi , dum utramque Electionem nullam declarat , quòd intervenerint Scrutatores extranei. Ibi : *Et DD. dixerunt neutram sustineri , quia in illis fuit processum per modum Scrutinii , assumptis Scrutatoribus extra Collegium contra formam cap. Quia propter de Elect. quod pro substantiali Electionis requirit Scrutatores assumendos ex Collegio ; jam autem apud professas Moniales in Electione Abbatissae Episcopus potest cum suo Vicario vel Secretario , vel alio ab ipso sumpto Vota singularum Monialium ORETENUS expressa audire , ut habet Declaratio S. Congregationis apud Gallemart. in sess. 25. cap. 6. de Regular. vers. & Abbatissatum.* At Episcopus ejusque Vicarius & Secretarius non est de Collegio Monialium. Et apud Moniales in Electione Abbatissarum Vota oretenus accipi possunt à Superioribus cum duobus testibus , ut declaravit S. Congregatio apud Gallemart. loc. cit. quod utique intelligendum est de Superioribus & testibus extra-Collegialibus. Apud Moniales Vota singulariter ac secretò proferuntur coram Episcopo vel altero Prelato , qui ea recipere solet. Cardinalis de Luca in *Annotat. ad S. C. T. disc. 37. n. 10.* Ergo Scrutatores extranei non annullant Electionem Monialium. Ergo cum Electio Munsterbilsensis utraque in Leodien. Abbatissatus ex eo capite dicatur nulla , quòd Scrutatores non fuerint de Collegio ; evidens est , quòd Munsterbilsensis Electio non fuerit Monialium Professarum , sed Secularium Canonissarum & Secularium Canonicorum ; adeoque quòd Monasterium Belisense non sit Monasterium verum & formale Professarum Monialium , sed Secularium Canonissarum.

Nu. 341. En quot & quàm manifestis Argumentis ex ipsâ antiquâ Rotali Decisione in *Leodiensi Abbatissatus* elucescat , *Monasterium Belisense S. Amoris* non verum & formale Monasterium , sed Collegium esse Canonissarum Secularium , Freckenhorstensi omninò simillimum , adeoque Freckenhorstensem Controversiam jam dudum in Leodiensi Abbatissatus esse terminatam , plenissimèque decisam.

Nu. 342. Et sanè , si Rota recentior in *Monasteriensi Abbatissatus* 4. Februar. 1732. & 9. Junii 1727. antiquam & Magistralem Decisionem in *Leodiensi Abbatissatus* 9. Martii

Martii 1594. cit. tanquam Cynosuram aspexisset; certè non tam facilè, & extam falsis & confictis motivis recessisset à rectillimè Decisis in Monasteriensi Abbatissatùs 1725. die 26. Junii coram Cerro, & coram eodem die 6. Maji 1726.

Quòd facit geminum Florentissimarum in Germaniâ Universitatum concordansque Responsum: Primò, an Canonissarum Secularium singulariter extra communitatem habitantium, & cum Canonicis Secularibus unum Capitulum constituentium Abbatissa debeat esse triginta annorum juxta Capitulum Indemnitatibus 43. §. Supradicta de Elect. in 6. ? Respond. Affirmativè. 2dò, an id ita moraliter CERTUM & EVIDENS sit, ut NEMO rectè contrarium docere, consulere vel judicare possit? Respond. Affirmativè. Vid. in fin. litt. C.

Nec obstat secundò, quòd Extensor Decisionis Rotalis in Leodien. Abbatissatùs cit. pro probandâ Abbatissæ legitimâ, ut ait, TRIGINTA ANNORUM ÆTATE præter d. C. Indemnitatibus citet etiam Trid. sess. 25. cap. 2. de Regular. nam in hâc allegatione is Extensor manifestè errat, cum Tridentinum illo loco non 30. sed 40. requirat annos.

Nec obstat terriò, quòd Extensor Decisionis Rotalis in Monasteriensi Abbatissatùs Luna 9. Junii 1727. (quæ tertia fuit in hâc causâ Decisio, & prima Winckelhausiæ contraria) vers. Huic autem. ut ex Abbatissâ Munsterbillsensi Abbatissam Regularem & Professam, invitâ licèt veritate, excuspat vel extendat, audacter asserat, quòd in hujusmodi Collegiis mixtis aliquando adsint Abbatissa Regulares, quaque trium Regularium Votorum professionem emisissent, appositè expendit Tamburin. de Jure Abbatiss. tom. 4. disp. 47. quest. 4. n. 2. nam Respondeo primò: falsa allegat Extensor, nec somniat quidem Tamburin. loc. cit. de doctrinâ Extensoris. Sic habet: Quæ Canonissa &c. maritos non habent; sed possunt è Monasterio exire & matrimonium contrahere, exceptis paucis, nempe Abbatissâ, Priorâ Priorissam credo intelligit) & Sacristâ, quæ perpetuam virginitatem voverunt; an idem est perpetuam Virginitatem voverere, & esse Regularem? Vah ineptias! an votum perpetuæ Virginitatis Abbatissam Canoniarum Secularium trahit ad Dispositionem Trident. sess. 25. cap. 7. de Regular.?

O quæ Veritatem obscurandi libido! certè ipse Tamburinius loc. cit. Canonissarum, de quibus ait, Electionem disertè ad Caput Indemnitatibus §. Supradicta, non verò ad Trident. sess. 25. cap. 7. de Regular. refert. Ibi: Ut per Gloss. in cap. Dilecta. V. Canonissas de majoritat. & obed. dicentem illum textum loqui de his Monialibus & Canonissis C. Indemnitatibus §. Supradicta Verbo Canonissarum de Elect. in 6. & utrobique Doctores. Quæ ergo fronte dicitur Tamburinius loc. cit. agere de Abbatissis Regularibus, & quidem mixtorum Collegiorum, & quarum Electio spectet ad Trident. sess. 25. cap. 7. de Regular. ? cum illic ne jota unum aut de Abbatissis Regularibus, aut de Collegio mixto, aut de citato loco Tridentini legatur? sed hujusmodi nebulis opus erat ad obscurandam veritatem.

Nu. 343.

Cum binarum Universitatum Germanicarum unanimi calculo Sententia nostra contra contraria sit moraliter

CERTA & EVIDENS.

Nu. 344.

Error, quem erravit Extensor Decisionis in Leodien. cit.

Nu. 345.

Falsa allegatio Extensoris in Monasteriensi cit.

Nu. 346.

Tamburinius male ab adversariis citatus aperitè docet Sententiâ nostram.

- Nu. 347. *Exagitantur falsa allegationes.* At, quid cogitat Orbis eruditus, si Extensiones Decisionum Rotalium hujusmodi erroribus, ne dicam figmentis scaterere pervideat? ad minimum cogitabit vera esse, quæ de hujusmodi Extensoribus scribit Cardinalis de Luca in *Relatione Romana Curie forens. disc. 32. n. 72.* Ibi: *Supponi solet &c. quod scilicet quandoque forte non extendantur Decisiones ab iis, qui sedendo in Rotâ, & audiendo sensum Tribunalis, rectè sciunt, quam fuerint fundamenta, quibus innixa sit Resolutio, & qua fuerint rejecta, seu non discussa, ut ita explicent, in quibus reverà Decisio consistat.* Et n. 77. Ibi: *in Extensione igitur Decisionum Ij, QUI DE HIS NON SUNT INFORMATI, reassumendo informationes Advocatorum, OMNIA CUMULARE QUANDOQUE SOLENT; quinimò ex proprio ingenio, vel sensu ea magis exornare, ac alia superaddere, qua in Rotâ discussa non sunt, imò fortè rejecta; ideoque istud reputant ab usum.* Quid cogitat Monasterium Belistense, seu Munsterbilsen, dum videt Abbatissam suam omninò Secularem ab Extensoribus Rotalibus in Abbatissam Regularem, seu Professam ritu Ælonis nuper esse recoctam? utique ad hanc metamorphosin altum ridet.
- Nu. 349. *Exagitantur error Recentioris Rota circa Monasterium Belistense commissus,* Quid cogitant Germania, Belgium & Lotharingia, quæ sciunt manifestè, nullas dari Canonissas Seculares, quæ non vivant vitam singularem, & à vitâ singulari SECULARIUM cognomen sint nactæ; quæ sciunt manifestè, quod pleaque omnia, maximè insignia & præcellentia Canonissarum Collegia ex Canonibus, & Canonicis consistunt. Quid, inquam, cogitant, dum vident in supremo Rotæ Tribunali emanatas Decisiones geminas, prioribus contrarias, in Monasteriensi Abbatissatûs, alteram Lunæ 9 Junii 1727, alteram Lunæ 4 Februarii 1732? Demirantur utique Advocatos Westerholt. malam causam peioribus evidentèrque falsis, à Collegii mixturâ & vitâ singulari petitis Argumentis ita inconsultè tutari aggressos; omniâque omninò Canonissarum, utpote singulatim habitantium Collegia Dispositioni Capitis *Indemnitatibus*, imò omnis Juris improvidè subtraxisse; itaque Curiam Romanam Dispensationum indè peti solitarum lucro defraudando non parùm læsisse.
- Nu. 350. *qui non tantum ex lectione Decisionis in Leodiensi Abbatissatûs;* Et verò, ut magis pateat, quàm crassus & inexcusabilis sit error, quem Romani Advocati circa Abbatissam Munsterbilsensem, ejusque Monasterium errârunt; potuisset ille non tantum ex seriâ ponderatione Decisionis Rotalis in *Leodiens. Abbatissatûs cit.* facilè discuti, sed faciliùs adhuc lectis obviis Authoribus deponi.
- Nu. 351. *sed multò maximè ex lectione Zypai discuti potuisset.* Si Advocati Romani vel levo oculo inspexissent Zypæum Belgii Papinianum, legissent apud illum in *L. 3. Consultat. Canonic. 17 de Regular.* manifestè Canonissas Munsterbilsenses esse Canonissas Seculares, & earum Monasterium esse Monasterium Seculare, reverà Collegiatam Ecclesiam. Ibi: *Jam verò Canonice Seculares adscriptæ sunt Ecclesiis Secularibus: in iis vivunt ut Canonici Seculares, Horas Canonicas decantant, Orationi & Cultui divino vacant, in sortem & partem Domini sunt vocatæ, ut Canonici.* Et infra: *docuimus CANONICAS SECU-*

SECULARES, quod ad subjectionem fori Episcopalis &c. censei Ecclesiasticas. Et infra ad rem nostram divinè: Nomen porro Monasteri etsi principali significacione INDICARET LOCUM REGULAREM, tamen usus etiam NB. ad SECULARIA COLLEGIA TRANSTULIT, tam feminini Sexus, ut Munsterbilsen, quam Cathedralis Virorum, ut Monasteriense & Ultrajectinum, atque alibi: poteratne tantus Author, rerum Belgicarum peritissimus, in Belgio constitutus Vicarius in Spiiualibus, Officialis & Archi-Diaconus de individuali hoc Belgii Collegio Munsterbilsen loqui clarius? An non manifestè docet, illud esse Collegium Canonissarum Secularium? quàm paucis, quàm aptis verbis totam illam futilissimam vitiligationem & palpabilem cavillationem, quam Advocati Romani, post hominum memoriam primi, de vocabulo Monasterii circa Canonissalia Collegia inanissimè movent, Author hic Domesticus solvit, elidit, convellit! Pergit Zypæus infra: *Horum Collegiorum status est, ut sint Ecclesia Collegiata Seculares, & tales agnoscuntur ab Ordinariis locorum.* I nunc Extensor Romane, & totis lateribus crepa: Collegium Munsterbilsense esse verum & formale Monasterium, Abbatissam esse actû Professam & Regularem. Pergit Zypæus: *in Professionibus non tantum inter Ecclesiasticos procedunt, Sacerdotes, Sacellanos produciunt, & Canonicos DE SUO COLLEGIO &c.* Si autem Canonicos de suo Collegio producant Canonissæ Seculares, utique Canonici sunt de Collegio Canonissarum, & cum Canonissis unum Collegium constituunt. Quàm ergo ineptè garrunt Advocati Westerholti, quòd Canonici diversum Collegium Montibus & alibi constituent? Pergit Zypæus infra: *sed & supra reliquum Clerum supereminet, dignissimum locum sustinente Abbatissâ.* Quæ ergo ineptiæ, dum dicunt Romani, CANONISSAS SECULARES in isto Mixto non esse simplex dignius & potentius, ex eo, quòd tam Canonici, quàm Canonissæ unicum in eodem Collegio representent Caput, & constituent corpus; nam Papæ! quàm bellum id, quàm doctum principium! secundum quod, cum pes & caput in eodem homine unum constituent corpus, ex Romanorum Aphorismis caput non est dignius & præcellentius pede; & cum in eodem Capitulo ultimus Canonicus cum Decano, aliisque Dignitatibus unum constituent corpus, Decanus, & reliquæ Dignitates non erunt quid dignius ultimo Canonico: quæ paradoxa! Pergit Zypæus infra: *Denique, ut uno verbo absolvamus: VIVUNT CANONICÆ, sicut ait Bonifacius VIII. NB. IN SUIS ECCLESIIS SECULARIBUS* (attendite Romani Advocati! Magnus hic Juris Consultus non, ut Vos, in vocabulo Monasterii paratrageat; non, ut Vos, paralogizat; non, ut Vos, nodum in scirpo, Mydam in fabâ, Laurum in mustacæo quærit; sed Ligonem Ligonem vocitatus, loco Monasteriorum in sensu Bonifaciano Seculares Ecclesias ponit, & ita omnem Vobis vitiligationi & cavillandi ansam uno ictu præcindit) *sicut ipsi Canonici Viri secundum consuetudinem quarundam Provinciarum, ut inquit ille.* Et

Nu. 352.
Zypæus fu-
susculè &
articula-
tim allega-
tur.

Nu. 353.
Is vitiligi-
gationem
de voce
Monasterii
convellit.

Nu. 354.
Docet Mo-
nasterium
Bilsense,
aliaque Se-
cularium
Canonissa-
rum esse
Ecclesias
Collegia-
tas.

Nu. 355.
Docet Ca-
nonicos esse
de Collegiis
Canonissar,
mixtis.

Nu. 356.
Et Cano-
nissas secu-
lares pra-
reliquo Cle-
ro eminere.

Nu. 357.
Loco Mo-
nasterio-
rum in
sensu Boni-
faciano po-
nit Eccle-
sias secular.

Nu. 358.
Et sic præ-
scindit Ad-
versariis
omnem ca-
villandi
ansam.

Nu. 359. *Quid Zypæus inferat ex verbis: vivunt ut in Secularibus Ecclesiis Canonici* *seculares, quid inde nos inferamus.* *suprà Zypæus ex eo, quòd Canonissæ Seculares vivant, ut in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares, subinfert: Atqui Canonici Seculares nec voto se obligant, nec ad continentiam perpetuam tenentur &c. adeoque dimissis Præbendis ad Nuptias convolare possunt &c. Pari ego jure subinfero: atqui Canonici Seculares vivunt & habitant separatim; ergo si Bonifacius VIII. egerit de Canonissis, quæ vivunt, ut in Secularibus Ecclesiis Seculares Canonici, egit de Canonissis viventibus, & habitantibus separatim. Pergit Zypæus infrà: Canonissarum ergo Collegia Secularia sunt, non Regularia: Canonissæ absolutè Seculares, non Regulares. Quod jam satis est dictum; sed Seculares Canonica, non Laica. Ecclesia illarum non Laica est, sed Collegiata Secularis, sicut Virorum. In eâ vivunt sicut Canonici, ut dicit Bonifacius VIII., non ut Regulares; non tamen magis Laica, quàm Viri Canonici. Intellexistis Adversarii statum Canoniarum Secularium? Intellexistis statum Monasterii Belisensis? quod unicum hic Zypæus, ex professo de Canonissis Secularibus tractans, pro exemplo Regulæ adducit? legite Consultationem illam à capite: ibi sub initium: *Cum pluribus superioris inferiori que Germania locis talia Collegia sint fundata, ET COLLEGÆ, ETIAM UTRISQUE SEXUS, PRÆBENDAS POSSIDEANT &c. Abbatissa, quæ Collegii Caput est &c. solennis modo ex Juris dispositione, sicut alia veri nominis Abbatissa, eligi debet. Cap. Indemnitatibus §. penult. de Elect. in 6.* Si autem talis Abbatissa mixti Collegii Caput debeat eligi, juxta *C. Indemnitatibus §. penult.* quàm luteum figmentum est Idolum Advocatorum Westerholt. quod illi hæctenus ex mixturâ constârunt, & intentioni Winckelhauficæ, ipsique Veritati audaciùs quàm feliciùs opposuerunt! certè illud Zypæi sententiâ tanquam fulmine disjicitur. Omnes notas, pergît Zypæus de Abbatissâ Canonissarum Secularium loquens, *Ecclesiastica in suo sexu Dignitatis habet; membra autem & caput diverso jure censerî non possunt. Cap. Requisiti. de Testament.* Unde infert, Canonissas pari modo. ac earum Abbatissam, esse Personas Ecclesiasticas. Indè autem Ego fortissimè concludo, quòd Munsterbilsæ, & alibi in Collegiis Secularium Canonissarum, ut Canonissæ non sunt Professæ & Religiosæ; ità nec Abbatissæ sint Professæ, vel Religiosæ: maximè cum non liceat à Capite membra recedere. *Cap. cum non 12. de præscript.* & præsumi non debeat monstrum, cujus caput sit Religiosum, in membra Secularia; certè de Collegio Munsterbilsensi (cui Adversarii Abbatissam Professam affingunt) contrarium constat ex litt. B. ad finem Operis hujus.*

Poterant igitur Adversarii vel ex solo Zypæo loc. cit. non tantùm Munsterbilsensis Collegii, sed omnium aliarum Canonissalium Congregationum statum, si voluissent, didicisse, subòsque errores (si tamen verè ita sentiant, ut scribunt, quod vix credibile est) optimè dedidicisse. Sed sunt, quibus subinde error præ veritate arrideat. Si inspexissent Belgii Thucididem Myræum, *Lib. de Canonic. cap. 34.* collegissent MONASTERIUM Belisense, Collegium Secularium Canonissarum esse, vel

Nu. 362. *Solus Zypæus errorem adversariorum affatim convincit, docens Monasterium Belisense esse Seculare.*

vel ex eo, quod Myraus [qui isto libro de non aliis Canonissis, quàm de Secularibus agit] istic loci ex Professo de Monasterio Belisensi pertractet; maximè autem, quod in contextu dicat: *Belisense Monasterium hodie est Canoniarum Virginum Collegium extra Urbem Belisiam in Territorio Leodiensi. Est adhuc NB. NOMINE TENUS MONASTERIUM*, dicitur enim vernaculo idiomate Münsterbilsen, si autem sit tantùm nominetenus adhuc Monasterium è quòd līnguā vernaculā Münsterbilsen appellitetur; quis illud VERUM & FORMALE Monasterium vocitare salvā poterit veritate? multò autem maximè rei veritas excitati Capituli 34. sine elucescit. Ubi dicitur: *Est Collegium utriusque Sexūs Seculare.* Quomodo autem hæc cohærent cum figmentis Romanis? quomodo cum vero & FORMALI MONASTERIO? cum Regulari & Professâ Abbatissâ? ita certè, ut lux cum tenebris, veritas cum falsitate.

Nu. 363.
Idem doces
Myraus;

Si inspexissent popularem suum Guicciardinum, legissent apud illum in Descriptione totius Belgii, signanter in Descriptione Leodii pag. mibi 508. hæc formalia: *Bilsa Perinsignis ad Demeram Flumen pagus est, Sedi Leodiensi subditus, & amplissima Abbatia, Munsterbilsen vulgò appellatâ conspicuus: & Eam etiam colunt Canonica Nobili Stirpe prognata, quæ & ipsa cum visum est, Nubunt.* An ex vero & Formali Monasterio nubitur? an non hinc ad evidentiam elucet Monasterium Belisense Collegium esse Secularium Canonissarum? Scripsit autem Guicciardinus Anno 1560. triginta quatuor annis ante Decisionem Rotalem in Leodiensi Abbatissarūs Anno 1594. prius editam. Unde ante illam Decisionem Rotalem, imò diu ante Caput Indemnitatibus, Monasterium Belisense Secularium fuit Collegium Canonissarum vid. num. 67.

Nu. 364.
Idem Guicciardinus.

Si inspexissent Decisionem Rotalem in Leodiensi Coadjutoria 17. Maji 1680. coram Vice-Comite; vidissent manifestè, Monasterium Belisense non verum, formalèque Monasterium; sed reverà esse utriusque Sexūs Collegiatam Ecclesiam. ibi: *Postquam Sacra Congregatio Consistorialis demandaverat relaxationem Supplicationis Coadjutorie Ecclesie NB. Collegiata utriusque Sexūs loci Münsterbilsensis, subinvocatione S. Amoris.*

Nu. 365.
Idem Rota in Leodiensibus Coadjutoria.

Eterit qui adhuc grunnire contra manifestam veritatem audeat; quod Monasterium Belisense sit verum & formale Monasterium; & non Collegium Secularium Canonissarum, Freckenhorstensi, ut lac lacti, per omnia simillimum? Adde Testimonium, quod lit. B. in fine habetur.

Nu. 466.
Unde evidens est Monasterium Belisense esse Secularium Canonissarum Collegium.

Ergò in facto erratum est ex Informatione Advocatorum Westerholicorum, dum Monasterium Belisense, pro vero, & formali Monasterio falsò venditârunt!

Finge reverà Monasterium Belisense, non Collegium Secularium Canonissarum; sed (ut vanè jactatur) verum esse, & formale Monasterium; tamen etiam

Nu. 367.
Si Caput
Indemni-
tatibus
compre-
hendat
mixta Mo-
nialium;
quare non
etiam mix-
ta Canonis-
sarium Col-
legia? Ar-
gumentum
hoc est ad-
versariis
insolubile.

in hâc hypothefi, si conſequenter loqui velint Advocati Romani, abſciſſe mihi permittere congentur; quod *Caput Indemnitatus* (etiſſe eſſet correctorium) §. *ſupradicta*, complectatur mixta, adeoque Collegium Freckenhorſtenſe; nam ſic, contra eos inſurgo eluctabili hoc, & irrefragabili argumento: in hypothefi, quod Monafterium Belſienſe mixtum, ſit verum Monafterium, tamen (ut declaravit S. Congregatio in Decifione Rotali in *Leodiſſi Abbatiffatûs* cit. utque admittunt Advocati Romani) nihilominus continetur Abbatiffalis ejuſdem electio, *Capite Indemnitatus in principio*; ut illi, hæc duo verba corruptè adjiciunt; non obſtante, quod *Caput Indemnitatus*, tam *in principio*, quam in §. *ſupradicta*. Correctorium ſit Juris juxta ipſos Adverſarios; qui volunt ante *Caput Indemnitatus* vi *Capitis cum in cunctis de Electione*, licitum fuiſſe tam Regulares, quam ſeculares Abbatiffas eligere, in anno ætatis 25to.

Ergo etiam Jura Correctoria protendunt ſe ad caſum mixtum. Ergo etiam *Caput Indemnitatus*. §. *ſupradicta*. etiamſi reverà eſſet Correctorium Juris, porrigeret ſe ad caſus mixtos, & ad Collegia Canoniffarum mixta, maximè cum omnia omnino, quæ *Capite Indemnitatus in principio*, de Monialibus ſtatuta ſunt, *ſpho ſupradicta*. exceptis ibi poſitis, ad Collegia Canoniffarum extendantur, ibi: *ſupradicta ſiquidem, nedum in Monasteriis, in quibus ſunt Moniales &c. ſed etiam in illis, ubi ſunt Mulieres, quæ &c. vivunt, ut in ſecularibus Eccleſiis Canonici ſeculares, volumus NB. per OMNIA OBSERVARI.* Ergo *Caput Indemnitatus*, etiſſe Juris Correctorium, *in principio* ſe extendat ad Monafteria Monialium mixta; quidni & *ſpho ſupradicta*, etiſſe correctorium eſſet, ſe extendat ad Collegia Canoniffarum mixta? quæ hic amabo, diſparitas dari prudenter poterit? cur magis mixta Monialium, quàm Canoniffarum mixta Monafteria ſub *Caput Indemnitatus* cadunt? ſolidam ſi hic differentiam dederis, eris mihi magnus Apollo.

Nu. 368.
Argumen-
tum idem
inſolubile
mixtura
certa Ele-
ctionem
activam
non ſub-
trahit Ca-
piti Indem-
nitatus.
Ergo multò
minus
mixtura

Sed intendo vim argumenti: in Sententia Judicum Romanorum *certa mixtura* non officit Electioni *Active* Canoniffarum, quin debeat ſervari *Caput Indemnitatus*. Ut ipſi concedunt in Monafterienſi Abbatiffatûs Lunæ 9. Junii 1727. coram Aldravando *verſ. Quatenus vero*. Ergo nec officit *certa mixtura* Electioni *paſſivæ*, adeoque & Collegium mixtum; *Caput Indemnitatus*, tam in Electione *paſſivâ*, circa ætatem triginta annorum; quàm circa Electionem *activam* ſervare debet. Quam enim hîc ſomniabimus diſparitatem? ſed urgeo: ſi mixtura *certa* non obſtet Electioni *paſſivæ*; multò minùs obſtabit mixtura *dubia*, vel *nulla*; in mixtorum autem Collegiorum Electione *activa*, a deſt quidem *certa mixtura*; quia eligunt Mares, & Femine: in Electione autem *paſſivâ*, mixtura ad ſummum *dubia* eſt. Imò *evidenter nulla* eſt mixtura, quia eligitur tantùm Femina, perſona ſimplex. Ergo, ſi Electio *activa* Collegiorum mixtorum non obſtante *certa mixtura* pertineat ad *Caput Indemnitatus*; multò magis

magis ad illud pertinebit Electio passiva, non obstante mixturâ dubiâ, vel potius nulla; quia certum est, quod titulo mixti minùs noceat mixtura dubia, vel nulla; quàm mixtura certa. Quid ad hoc? certè nil nisi verba inania dari poterunt. Sed acuo adhuc magis argumentum: dicitur in Decisione penult. vers. *Hinc autem Doctori*. Abbatissam Monasterii Belisensis mixti esse Regularem: quæro jam an Canonissas quoque Regulares esse putent, vel Seculares? de Canonicis non dubitabunt eos esse Seculares; quia legunt in cit. *Leodiensi Abbatissatus num. 8. prædictum textum habere locum, etiam, quando Canonici Seculares adfunt simul cum Mulieribus*. Unde evidenter colligitur in Monasteriensi S. Amoris Electione Canonicos Seculares cum mulieribus concurrisse. Quidquid autem respondeant duplicem mixturam in Monasterio-Belisensi Electione admittant, necesse est. Unam Virorum, & Feminarum: Regularem, & Secularium alteram. Hac tamen duplici mixturâ non obstante conceditur in ultimâ hujus causæ Decisione 4. Februar. Ann. 1732. num. 11. quod Tridentinum sess. 25. cap. 7. de Regularib. complectatur Electionem munsterbilsensem, cum tamen Tridentinum loco citato (ubi quadraginta annos in Abbatissâ Regulari requirit) in principiis eorum dupliciter sit *Correctorium Juris*, nam primò Tridentinum loco citato in principiis eorum corrigit *C. cum in cunctis de Electione*; juxta illos, in Abbatissâ duntaxat viginti quinque annos exigens: Secundò: corrigit *Caput Indemnitatibus de Electione in 6. annis triginta contentum*; cum tamen Tridentinum loco citato quadragenariam ætatem omnino requirat. Ibi: *Abbatissa &c. eligatur, non minor annis quadraginta*. Jam sic fortissimè insto: mixtura non obstat quominus Concilium Tridentinum ex duplici Capite *Juris Correctorium* comprehendat Electionem monasterii Belisensis, ut falso supponitur, dupliciter mixti; ergo multò minùs mixtura obstabit, quin *Caput Indemnitatibus* (quod fingitur esse, & non est, unici Juris, scilicet *Capitis cum in cunctis de Electione*, correctorium) comprehendat Electionem Collegii Freckenhorstensis, solummodo ex Feminis & maribus, adeoque unico tantum titulo mixti; nam si mixtura obstet; evidens est, magis mixturas duas, quàm obstare unam: & si dispositio ad mixta ideo non sit extendenda, quia est *Correctoria Juris*, multò minùs erit extendenda, quia est *Correctoria Jurium*.

Unde manifestè apparet, quàm clarè etiam in falsissimis Adversariorum suppositis, nedum in sensu veritatis, militet pro nobis tota Decisio Rotalis in Leodiensi Abbatissatus cit. & relata inibi Sacræ Congregationis irrefragabilis Declaratio.

Interim verum est, verùmque manebit

*Dum juga Montis Aper, dum flumina piscis amabit;
Dúmque Thymo pascentur Apes, dum rore Cicada(a)*

(a) Virgil.

dubia vel potius nulla, Electionem passivam Capiti illi subtrahit.

Nu. 369. 3tium insolubile argumentum quod mixtura una minùs obstet, quàm duplex.

Nu. 370. S. Congregatio & Rota in Leodiensi Abbatissatus, etiam in falso adversariorum supposito, aperte militant pro Authoris Sententia.

Quod

Nu. 371. *Sequitur manifestè Monasteriū Belisense esse seculare; & hinc casum præsentem in Leodiensi Abbatissatūs cit. clarè decidi.* Quod primò Collegium monasterio - Belisense, vulgò münsterbilsen sit, fuerit- que ante annum 1594. imò ante tempora Bonifacii VIII. Seculare, non Regulare, seu Religiosum: quod secundò Sacra Congregatio ab Rota in Leodiensi Abbatissatūs num. 2. allegata, evidentissimè dirimat litem præsentem Freckenhorstianam; ità ut nec elidi, nec eludi queat falsissimis & inanissimis, quas Adversarii dant interpretamentis, seu veriùs cavillis: quod tertio consequenter sinè omni justà, solidàque causa in duabus ultimis Decisionibus à duabus prioribus sit recessum.

Sed ut in viam redeam (à qua me tantisper monasterium Belisense, ejusdem- que Status, paulò accuratiùs examinatus, avocavit) quis, si usum audiat optimum loquendi magistrum, Freckenhorsteni Collegio, ex eo quod illic separatim habitetur, monasterii nomenclationem abroget, abjudicetque?

An est, qui somniet in Cathedralibus Germaniæ Ecclesiis, adhuc servari illam dudum extinctam, in uno Refectorio, in uno Dormitorio, in uno Claustro, vitæ communitatem? at *ETIAMNUM* (verba sunt Eruditissimi Caroli du

Nu. 372. *Etiannum Cathedralis Germaniæ Ecclesia Monasteria vocantur.* Fresne in *Glossario V. Monasterium*) in Germaniâ *Cathedrales Ecclesia dicuntur Münster (Monasteria) ut observant Nebridius Mundelheimius Epist. 17. antiq. Monast. Et Gretzer L. 1. Observationum, ad vitam S. Willibaldi cap. 17. Itaque Ecclesias Cathedrales, Attrebatensem, & Cameracensem, Monasterii nomine, donat Baldricus Noviom. sic perinde Marianus Scorus &c. Ecclesiam Cathedralē Moguntia (quæ primaria totius est Germaniæ) Monasterium Episcopale, & Dodechinus Monasterium Principale, vocant. ita du Fresnius.*

Sic Cathedralis Paderbornensis Monasterium appellata est: Henschenius in Actis Sanctorum ad 10. April. in vitâ S. Paterni reclusi ibi: *Anno MCVIII. Padelbrunna Civitas cum duobus Monasteriis, id est Episcopatus, & Monachorum Feria VI. ante Palmas igne conflagravit. Ubi per Monasterium Episcopatus Cathedralis Ecclesia; per Monasterium Monachorum, Abdinghovensē Benedictinorum Cœnobium, intelligitur.*

Nu. 373. *Exemplum est in Cathedrali Monasteriensi Westphalia, à quâ tota patria nomen trahit.* Sic Cathedralis Monasteriensis, usque adeo Monasterii nomen non est dedignata; ut illud etiam in hunc usque diem, & toti Civitati Monasteriensi (quæ Monasterium hodièque appellatur) imò & toti Patriæ tanquam titulum honorarium communicarit. Quod autem Cathedralis Monasteriensis Monasterii nomen ferat; cum ex ipsâ voce *Monasteriensis*, tum passim ex Historicis elucescit. De hac Cathedrali ità scribitur in Actis Sanctorum Belgicis in Vitâ S. Ludgeri Monasteriensium Proto-Episcopi ad 26. Martii num. 20. *Rex Carolus eundem Virum Dei Ludgerum, Pastorem in Parte Occidentali Saxonum constituit, cujus Parochia & Sedes Principalis, in Pago Sudergoe, in loco cujus vocabulum est, Mimigernesfort (nunc Monasterium, urb. celeberrima) ubi Domino ipse honestum construxit Monasterium, sub Regulâ Canonica, Christo famulantium.* Per quod Monaste-

Monasterium, Historici Monasterienses Collegium Cathedrale intelligunt; cum Divus Ludgerus apud Mimigernefordenses, seu Mimigardenses non aliud, quam Cathedralitium Monasterium extruxerit. Clarius id adhuc liquet ex Henschenio loc. cit. num. 39. ubi ita de Divo Ludgero loquitur: Qualiter Monasterium, Episcopalem suam Sedem respexerit. Et ex Diplomate Sancti Erphonis Monasteriensium Episcopi Freckenhorstensis nostris Canonissis dato, apud Boichorstum, Scriptorem Domesticum in vita S. Erphonis. ibi: Secundum illas carnes, quae Monasteriensibus Fratribus in majori Monasterio dantur. Ubi per majus Monasterium nemo non Cathedrale Collegium intelligit. Unde recte eruditissimus Westphaliae Polyhistor, Nicolaus Schaten ad annum Christi 796. verissime scribit: Passim à Scriptoribus Monasteria Canoniorum haud secus, ac Monachorum appellantur. & infra: nihil Scriptoribus frequentius, ut sit NB. Supervacuum hoc velle demonstrare, ex quo vocis usu Urbs, & Diocesis Monasteriensis à celebri tum apud illos Monasterio, quod Canoniorum erat Collegium, ETIAMNUM nomen suum retinent.

Si autem Cathedralia Collegia, seu Ecclesiae ETIAMNUM non obstante notoriâ vitâ singulari recte Münster, seu Monasteria, nuncupari possint, & actu nuncupentur; quis Collegiis Secularium Canonissarum tot secularis quiete possessum disputabit Monasterii nomen sub inanissimo praetextu, quod in illis non servetur vita communis, in uno Claustro, in uno Refectorio, in uno Dormitorio &c. &c.? Estne, qui vel hiscere ausit, quod in Collegiatis Ecclesiis Canonici Seculares impraesentiarum, & à temporibus Bonifacii Octavi, in antiquâ vitâ communitate claustraliter perfistant? & tamen quis nescit, & moderno tempore per Germaniam Collegiatis Ecclesias Münster, seu Monasteria etiam antonomastice appellari? Quis unquam in Regiâ Caroli Magni Urbe Aquisgrani fuit; & non audivit illic Principem Basilicam Münster, seu Monasterium à Summis, imis, Medioximis vulgò vocari?

Quis Eiffliam perlustravit, & non advertit in illius Metropoli Collegium Secularium Canoniorum SS. Martyrum Chrysanthi & Dariae promiscue ab omnibus Münster, Monasterium, indigitari. Münstermeinsfeld, sive Monasterium Meinsfeldense (quod insigne est in Patriâ Trevirensi Canoniorum Secularium Capitulum) nomen Monasterii, quod fert, toti isti communicat districtui; cui Münster-Meinsfeldia, seu Monasterio-Meinsfeldia nomen est. Si autem usus Collegio Secularium Canoniorum seorsim habitantium nomen Monasterii indere potuit; indere Collegio Secularium Canonissarum cur non potuit? sunt pariter Canonissarum Secularium Collegiata Ecclesiae: & hae, & illae vocantur Monasteria; & ne sciolis justa daretur ansa disceptandi; qualia Bonifacius VIII. Capite Indemnitatibus §. penult. intelligeret Monasteria Canonissarum Secularium;

Nu. 374.
Cathedralis Monasteriensis antonomastice Monasterium vocatur.

Nu. 375.
Vita singularis non impedit, quin Cathedralis Ecclesia Monasteria vocentur.

Nu. 376.
Collegiata multa hodieque in Germaniâ Monasteria nuncupantur. ut Aquisgranensis, Monasterio Eifflia, Monasterio Meinsfeldensis.

T

ex-

expressè addidit : in quibus Monasteriis , ita viveretur , ut vivunt in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares. Ne quis Monasteria strictius dicta , vel Claustralem vitæ communitatem desiderantia contra expressum textum requirere , nisi cavillatoriè , possit. Sed quibus non indagandæ , sed oppugnandæ veritatis studium est , nemo unquam sat clarè leges condiderit ; habebunt semper nebulas , quibus vel Solem Meridianum obfucent.

Quis nisi in universis Ecclesiis Secularibus communiter victitari , & habitari ? Et tamen utque adeo universæ Ecclesiæ , præsertim in Germaniâ nomen Monasteriorum retinuerunt , & retinent : *Universim Ecclesiæ omnes Monasteria dicta.* Dufresne in *Glossario med. & infim. Latæ. V. Monasterium.*

Nu. 377. *Omnes Ecclesia Monasteria sunt dicta.* Et Appellatione **MONASTERII** veniunt Ecclesiæ Seculares. Tuschus *Practicarum Concl. litt. M. concl. 338. n. 5.* liquet ex Concilii Rothomagensis celebrati Anno 1072. capite 14. ibi : *Nuptia non in occulto fiant ; neque post prandium ; sed Sponsus , & Sponsa jejuni à sacerdote jejuno in Monasterio benedicantur.* An hic *Monasterium* significat locum , in quo in communi vivitur ? communiter estur ? communiter laboratur ? communiter dormitur &c &c ? si autem *Secularibus Ecclesiis* nomen Monasterii eripere non potes ; quo Jure id Collegiis Secularium Canonissarum auferes ?

Nu. 378. *Titulus hujus causæ. nempe Monasteriensis Abbatissatus : ad verjariorum cavillationem consumit.* An necdum perpudet Romanos Advocatos litis de voce *Monasterii* contra mentem Bonifacii octavi , contra communem loquendi usum , contra omnes Autores , inauspicatò sanè , & indoctissimè motæ ? certè si vel titulum hujus causæ , scilicet *Monasteriensis Abbatissatus* : Romani inspiciant ; cur de objectiunculâ sua erubescant , habent ; nam ut impudens foret scilicet facinus , si Diocesi isti Monasteriensis titulum (quem à majore Monasterio , Cathedrali Ecclesiâ hausit) sub quocunque prætextu in controversiam vocare vellent ; ita longè impudentissimum est Freckenhorsteni Collegio *Monasterii* titulum (quem & usus , & Bonifacius VIII. omnibus hujusmodi Canonissarum Secularium , hoc est singulariter viventium Parthenonibus imposuit) ademptum ire , & sub hoc prætextu Electionem Freckenhorstensem à dispositione Capituli *Indemnitatibus* abjugare , & absolvere. Si autem vocabulum

Nu. 379. *Abbatissa, Abbatissatus, & Monasterium, correlativa sunt.* *Abbatissatus* penitus expendatur , an non id Relationem ad *Monasterium* dicitur ? an non correlativa sunt , *Abbatissa* & *Monasterium* ? Ubi *Abbatissa* sinè *Monasterio* ? nempe *Abbatissa* in sensu pressiore , *Monasterium* strictius dictum ; contra *Abbatissa* latiùs dicta (quales sunt Antistitæ Secularium Canonissarum) *Monasterium* latiùs sumptum essentialiter respicit ; ita ut qualis *Abbatissa* , & qualis *Abbatissatus* ; tale sit *Monasterium* : nam Schardius in *Lexico Juridic. V. Abbatissa* , sic ait : *Abbatissa dicitur Ascetiarum Antistes* : Jam autem **ASCETERIA** vocantur *Monasteria* in Codice Justiniani. ut inquit *Henrichus Petri* in suo *Dictionario V. Asceteria*. Hinc merito hujus

Con-

Controversiæ Rubrica : *Monasteriensis Abbatissatus*, ruborem Adversariis incutit, ut qui Freckenhorstensis, *Abbatissa* & *Abbatissatus* vocabula, gratis permittunt; *Monasterii* autem nomenclaturam omnibus copiis, & toto inanissimorum verborum exercitu eisdem ereptum eunt. Sed quàm manifestè, quàmque turpiter hallucinentur, ad plenam satietatem, utinam non ad Nauseam! sequens demonstrabit Articulus.

Sphi TERTII

ARTICULUS SECUNDUS.

Exuberanter evincit, individuale Collegium Freckenhorstense, similiâque omnia Secularium Canonissarum Collegia, & nunc, & olim nullo habito respectu singularis vitæ, vocari Monasteria, Cœnobia, imò Claustra apud Doctos, & Indoctos.

I Gnoscite Lectores Germani, ignoscite Belgæ, & Lotharingi; quod dum rem lippis & tonsoribus apud vos notam, tam operosè demonstrare conor; actum agere & vestrâ abuti videar patientiâ. Solem me [quod ajunt] accensis facibus adjuvare diceris. Ita est: Solem; sed *veritatis*, qui quidem apud vos, plenissimo meridie, & pueris micat, & puellis; sed qui apud Adversarios plusquam Cimeriis falsissimorum sophismatum, cavillorum, paralogisimorum tenebris, non obductus tantum; sed potius extinctus est; accensis facibus adjutum eo. Quare, ut laboranti veritati succurram, ea hoc loci expedio argumenta; quibus vel ipsa Impudentia contradicere erubescat. Negant & pernegant Advocati Westerh. Collegium Freckenhorstense, similiâque (ubi singulatim habitatur) Canonissarum Secularium Collegia esse, & vocari Monasteria; adeoque illis haud convenire literalem dispositionem *Capitis Indemnitatibus*, totis lateribus ad ravim usque clamant. Sed Freckenhorstense & omnia similia Collegia esse & vocari *Monasteria*, *Cœnobia*, subinde etiam *Claustra*, *millenis*, imò panè *infinitis*, si vacaret, evincere possem testimoniis. At cum Natura & Jura horreant omne superfluum. *L. 1. §. Quibus. 2. de nov. Codic. L. fin. C. Qui admitti ad honor. possession. & in proem. decretal. ibi: ressecatis superfluis*; tot tantum producam, quot pertinacissimum etiam, dummodo rationis compos sit, convincere possint.

Nu. 380.
Cur res clarissima tam operosè probetur.

Nu. 381.
Collegia Canonissarum, Monasteria dici infinitis posset probari Testimoniis.